

22.01.2024

Pohjois-Karjalan maakuntakaavoituskatsaus 2024

Maankäyttö- ja rakennusasetuksen mukaisesti (MRA 15§) maakunnan liiton on tiedotettava alueensa kunnille vireillä olevista suunnitelmistaan ja muista kuntien alueiden käytön suunnitteluun, rakennettuun ympäristöön ja rakentamisen ohjaukseen vaikuttavista toimenpiteistä. Toisaalta maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 7 §) mukaan myös kunnan tulee vähintään kerran vuodessa laatia katsaus kunnassa ja maakunnan liitossa vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista, jotka eivät ole merkitykseltään vähäisiä.

Vuosittain laadittava Pohjois-Karjalan maakuntakaavoituskatsaus vastaa sekä kuntien ja muiden sidosryhmien tiedottamiseen vireillä olevista suunnitelmista, että myös auttaa kuntia heidän kootessaan alkuvuodesta lakiperusteista kaavoituskatsausta. Pohjois-Karjalan maakuntakaavoituskatsauksessa 2024 kuvataan maakuntakaavoituksen tämänhetkinen tilanne ja mistä ajantasainen maakuntakaavatieho taustaselvityksineen on löydettävissä. Lisäksi maakuntakaavoituskatsauksessa on lyhyt osio, jossa kuvataan muuta toimintaympäristössä tapahtuvaa alueidenkäyttöön liittyvää muutosta, meneillään olevia keskeisiä hankkeita ja toimenpiteitä sekä muutosprosesseja.

Maakuntakaava suunnittelujärjestelmässä

Maakuntakaava on ylikunnallinen yleispiirteinen suunnitelma maakunnan alueidenkäytön ja yhdyskuntarakenteen periaatteista sekä maakunnan kehittämisen kannalta tarpeellisten alueiden käytöstä. Maakuntakaava ohjaa kuntakaavoitusta. Se myös havainnollistaa ja välittää valtakunnallisia alueidenkäytön tavoitteita ja sovittaa ne yhteen maakunnallisten ja seudullisten tavoitteiden kanssa.

Maakuntien liitot vastaavat maakuntakaavoituksesta, sen pitämisestä ajan tasalla ja sen kehittämisestä. Maakuntakaava voidaan laatia koko maakunnan kattavana kokonaiskaavana, osa-alueittain tai teemoittain. Maakuntakaavan hyväksyy maakuntavaltuusto, jonka päätöksestä on valitusoikeus hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen.

Lainvoimainen Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040 (kokonaismaakuntakaava) ohjaa maankäyttöä

Maakuntavaltuusto hyväksyi 7.9.2020 Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040:n ja se sai lainvoiman 8.7.2021. Maakuntakaava 2040 on luonteeltaan kokonaismaakuntakaava eli aikaisemmat vaihekaavat ovat nyt saatettu ajan tasalle ja yksiin kansiin. Maankäytön kokonaisvaltainen käsittely antaa jatkossa hyvät mahdollisuudet pohtia maankäytön ylikunnallista, maakunnallista ja valtakunnallista merkitystä kuntakaavoitusta edistäen. Maakuntakaava käsittää Pohjois-Karjalan kaikki kunnat Heinävettä lukuun ottamatta, jonka maankäytön periaatteet on linjattu Heinäveden osa-aluemaakuntakaavassa (kuvattu omassa kohdassaan alla).

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaihe (turve, suot ja rakennettu kulttuuriympäristö)

22.01.2024

Maakuntavaltuusto hyväksyi 13.6.2022 Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 1. vaiheen. Vaihemaaikuntakaavan käsiteltävät teemat ovat olleet turvetuotanto ja arvokkaat suot sekä rakennettu kulttuuriympäristö. Maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksestä jätettiin yksi valitus Itä-Suomen hallinto-oikeuteen koskien lähinnä turvetuotantoa. Maakuntahallitus määräsi 26.9.2022 kaavan kuitenkin tulemaan voimaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti valituksesta huolimatta. Hallinto-oikeus antoi päätöksensä valituksesta 20.9.2023, jossa päätöksessä se kumosi 6 kpl luonnontilaisuusluokkaan II kuuluvia turvetuotantoon soveltuvia soita (tu). Muilta osin hallinto-oikeus piti maakuntakaavan ratkaisut voimassa. Valittaja valitti/haki valituslupaa loppuvuodesta 2023 edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Valitusprosessi on siis edelleen kesken.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, Heinäveden osa-alue, on hyväksytty maakuntavaltuustossa 4.12.2023 ja päätös on saanut lainvoiman.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, Heinäveden osa-alue hyväksyttiin maakuntavaltuustossa 4.12.2024. Osa-aluemaakuntakaavassa on yhteensovitettu Etelä-Savon maakuntakaava, Heinäveden kunnan osalta, Pohjois-Karjalan maakuntakaavaan, yhtenäistetty maakuntakaavamerkinnot sekä tarkasteltu kunnan maankäytön tavoitetilaa vuoteen 2040. Osa-aluemaakuntakaavasta ei tullut valituksia, joten maakuntavaltuuston päätös on lainvoimainen. Kaava tullaan kuuluttamaan lähiviikkoina voimaan.

Pohjois-Karjalan maakuntakaava 2040, 2. vaihe (energia ja maisemat) luonnosvaiheessa

Maakuntahallitus teki 22.5.2023 käynnistyspäätöksen Pohjois-Karjalan maakuntakaavan 2040, 2. vaiheen laadinnasta. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) oli 24.5.-30.6.2023 välisen ajan lausunnoilla ja nähtävillä ja siitä saatiin kaikkiaan 30 palautetta (29 lausuntoa ja 1 mielipide). OAS hyväksyttiin 23.10.2023 ja siinä kaavan teemoiksi valittiin energia ja maisemat eli sähkönsiirto, uusiutuvan energian kysymykset (erityisesti tuuli-voima ja aurinkovoima) sekä maisema- ja pohjavesialuekysymykset.

Vuoden 2024 aikana on tavoitteena valmistella kaavaluonnos ja laittaa se lausunnoille ja nähtäville. Vuoden 2024 aikana tullaan jatkamaan ja laatimaan selvityksiä muun muassa energiainfraan sekä maakunnallisesti arvokkaisiin maisema-alueisiin liittyen. Energiainfran kannalta keskeisiä maakunnallisia selvitettäviä kysymyksiä ovat sähkönsiirtoon (400 kV ja 110 kV uudet linjat ja yhteystarpeet) sekä teollisen mittakaavan tuulivoiman ja aurinkoenergian maankäyttöön edellytyksiin liittyvät selvitykset. Maakuntakaavaa ohjaavat maakuntakaavatyöryhmä ja ohjausryhmä sekä lisäksi valmistelua varten on perustettu myös erilliset asiantuntijaryhmät eli energia- ja maisemaryhmät.

Muuta ajankohtaista

Maakuntaliitto seuraa jatkuvasti toimintaympäristössä tapahtuvia muutoksia, joita ovat valtakunnallisella tasolla vuoden 2024 aikana muun muassa alueidenkäyttökäytäntö, rakennetun ympäristön tietojärjestelmiä sekä mahdollisesti valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita koskeva uudistamistyö. Myös ensimmäinen alueidenkäytön kehityskuva on julkaistu nyt tammikuussa 2024. Alueidenkäytön kehityskuva on siis jatkuvasti ylläpidettävä työkalu, joka tuottaa tietoa Suomen alue- ja yhdyskuntarakenteen nykytilasta ja tulevaisuudesta muun muassa suunnittelun ja päätöksenteon tueksi.

22.01.2024

Maakuntaliitto antaa lausuntoja kuntien yleis- ja asemakaavoista sekä maanomistajien laatimista ranta-asemakaavoista. Lisäksi osallistumme maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin kuntien kehittämiskeskusteluihin ja muihin viranomaisneuvotteluihin, ja olemme muutoinkin asiantuntijana mukana kuntien alueidenkäytön kysymyksissä sekä kuntayhteistyön edistämisessä.

Maakuntakaavoitusta koskeva tieto

Voimassa oleva maakuntakaava ja tieto valmisteltavana olevista maakuntakaavoista taustaselvityksineen ovat luettavissa Pohjois-Karjalan maakuntaliiton internet-sivuilla osoitteessa www.pohjois-karjala.fi/maakuntakaava

Maakuntakaavan seurantaraporttia ei ole toistaiseksi päivitetty, koska maakuntakaava 2040 on ollut lainvoimainen vasta vähän aikaa. Voimassa olevan maakuntakaavan seuranta kuitenkin tehdään aktiivisesti ja kaavamerkintöjen tilannetta, ajantasaisuutta, toteutuneisuutta sekä muita keskeisiä muuttujia, esim. väestö, työpaikat, kehitystä seurataan. Seuraamme maakuntakaavan edistymistä myös kuntakaavoituksen, erityisesti kuntien yleiskaavoituksen kautta. Lisäksi loppuvuoden 2024 aikana tullaan käynnistämään maakuntakaavan seurantaraportin kokoaminen.

Maakuntakaavoitusta koskevia lisätietoja antavat:

aluesuunnittelupäällikkö Pasi Pitkänen, puh. 0400 832 572
ympäristöasiantuntija Jukka Nykänen, puh. 050 412 0717
liikenneasiantuntija Jyrki Suorsa, puh. 050 466 8511
maankäyttöasiantuntija Heikki Viinikka, puh. 050 593 7269

Sähköpostiosoitteet ovat muotoa etunimi.sukunimi@pohjois-karjala.fi

Joensuussa 22.01.2024

POHJOIS-KARJALAN MAAKUNTALIITTO

Markus Hirvonen
maakuntajohtaja

Pasi Pitkänen
aluesuunnittelupäällikkö